

Cărțile copilăriei și nu numai...

de Rodica Binder

Se spune că există oameni care trăiesc pentru a citi în vreme ce alții citesc pentru a trăi. Cred că fac parte din prima categorie. Am învățat să citesc de una singură, înainte de a merge la școală. Îmi amintesc că după ce am citit povestirea *Căprioara* de Emil Gârleanu nu m-am mai putut opri din plâns. Încercările mamei de a mă consola, rămânând lipsite pe moment de rezultatul scontat, au fost urmate de o amenințare: dacă nu mă voi liniști, nu voi mai fi lăsată să citesc. Explicațiile, ca și îndemnul ei de a sesiza diferența dintre ficțiune și realitate, și-au demonstrat în timp eficiența. Rațiunea a izbutit încetul cu încetul să disciplineze emoțiile. Așa încât, ceva mai târziu, lectura poemului lui Nicolae Labiș, în care gingașul animal este sacrificat de părinte spre a potoli foamea copilului, într-o vară în care *soarele s-a topit și a curs pe pământ*, m-a făcut doar să lăcresc discret fără să mai suspin. Călită, am înfruntat cu demnitate și episodul uciderii în plină iarnă a căprioarei mamei, din filmul lui Walt Disney, *Bambi*, ecranizare a povestirii scriitorului austriac Felix Salten, alias Sigmund Salzmann, publicată în 1923, care avea să-i asigure autorului notorietatea. De notat că *Bambi* a avut cele mai ciudate avataruri: de la patronimul unui premiu german pentru cinematografie și mass media, la mascota unor militanți ecologiști în campanii anticinegetice.

Iar sub impactul corectitudinii politice, lupul cel rău din povești nu mai are voie să mănânce pe nimeni, necum pe Scufița Roșie, nu mai este ucis de vânător ci devine partenerul unor aventuri cu totul lipsite de suspans, nu însă și de obligatoriul happy end.

Cosmetizarea poveștilor cu și despre animale, ca și a basmelor copilăriei, în special a celor clasice, arhicunoscute, în care, precum în toate poveștile și basmele lumii, lupta dintre rău și bine, deși se termină cu victoria binelui, nu face uitată atotprezența maleficului, a fost luată în răspăr de James Finn Garner. Intitulată *Povești corecte de adormit copiii*, tradusă și în română, apărută la editura Humanitas, reușita încercare a autorului american

de a transpune în *limbaj corect* unele povești, între care ale Fraților Grimm ori ale lui Hans Christian Andersen, este o satiră savuroasă, o provocare inteligentă, adresată evident adulților, celor care au copilărit cu basmele autorilor amintiți, dar și cu poveștile populare, cu cele *1001 de nopți*, cu legendele Greciei și Romei antice și, în România, cu povestirile lui Ion Creangă, cu basmele lui Petre Ispirescu. Dintre acestea din urmă, mi s-a lipit de inimă *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte*.

În 2011, când unor redactori la Deutsche Welle, printre care m-am numărat, li s-a cerut să colaboreze la un proiect multimedia *Märchen aus aller Welt /Basmе din toată lumea*, am ales filozofica și melancolica poveste scrisă de autorul român. Istorisită în germană, vizualizată prin desene animate, ea circula de atunci și în spațiul internautic, sau altfel spus, în *cyberspace*. Un mediu în care noi, cei vârstnici, crescuți doar cu cartea în mână, deși am învățat să ne mișcăm, deși am reușit să ne integrăm, rămânem totuși niște intruși, niște imigranți, purtători ai unei alte culturi.

Am copilărit și crescut cu alte basme și povești, cu alte cărți decât copiii și decât nepoții noștri. Cu *Harap Alb* și nu cu Harry Potter, cu *Făt Frumos din Lacrimă* și nu cu *Stăpânul Inelelor*. E drept că am fost obligați să citim cartea scriitorului sovietic Alexander Fadeev *Tânăra Gardă*, dar nimeni nu ne-a oprit să citim pe nerăsuflăte și *Cireșarii*. Nu am fost cruțați nici de lectura, tot obligatorie la școală, a unor mostre ale realismului socialist - *Mitrea Cocor* de Mihail Sadoveanu, *Desculț*, de Zaharia Stancu dar ne-am consolat citind *De veghe în lanul de seacă* de J.D.Salinger, *Prinț și cerșetor* de Mark Twain. Și fiindcă pe ascuns, în timpul comunismului, am citit și *Biblia* și mai pe față, *Miturile Greciei și Romei*

Antice, știm azi, oriunde ne aflăm, fără să accesăm *Wikipedia*, care au fost cei trei fii ai lui Noe, de ce a fost pedepsit Prometeu și ... încă multe altele, învățate din cărți. Din cele citite în copilărie și adolescență, din cele numeroase, care au urmat, citite de-a lungul vieții.

Carte poștală din colecția Mochnács Thomas Remus